

Sygn. akt I Ns 1059/11

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2013r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Damian Czajka

Protokolant: Karolina Nesterewicz

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2013r. w Kłodzku

na rozprawie

sprawy z wniosku J. C.

przy udziale (...) S.A. w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

p o s t a n a w i a :

I. ustanowić na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy J. C., tj. działkach gruntu o numerach: (...), (...)i (...), położonej w W., obręb ewidencyjny (...), dla której Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą (...), służebność przesyłu polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości urządzenia przesyłowego w postaci słupa kratowego oraz napowietrznej linii energetycznej (...), zobrazowanych na mapce stanowiącej załącznik nr 1 do opinii biegłego sądowego J. Ś.z dnia 10.04.2012r. (na karcie 109 akt) oraz korzystania przez przedsiębiorstwo przesyłowe z wymienionych urządzeń w zakresie ich koniecznej eksploatacji, konserwacji oraz remontów, na rzecz (...) S.A.w K.;

II. zasądzić od (...) S.A. w K. na rzecz wnioskodawcy J. C. kwotę 1.754 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia prawomocności niniejszego postanowienia, tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności opisanej w pkt I postanowienia;

III. zasądzić od (...) S.A. w K. na rzecz wnioskodawcy J. C. kwotę 1.970,38 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;

IV. nakazuje uiścić (...) S.A. w K. na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Rejonowy w Kłodzku kwotę 1849,74 zł tytułem zwrotu wydatków postępowania.

Sygnatura akt I Ns 1059/11

UZASADNIENIE

J. C.wniósł o ustanowienie na należącej do niego nieruchomości tj. działce gruntu o nr (...)położonej w W., w Gminie S., o powierzchni 0,0180 ha służebności przesyłu na rzecz (...) S.A.w K.za wynagrodzeniem w wysokości 10 000 zł oraz o zasądzenie kosztów postępowania. Uzasadniając żądanie wskazał, że na przedmiotowej nieruchomości, powstałej w wyniku podziału działki oznaczonej uprzednio nr geodezyjnym (...), znajduje się należąca do uczestniczki postępowania linia elektroenergetyczna wsparta na słupie, znacznie ograniczająca właścicielowi możliwość korzystania z rzeczy. Obszar, na którym znajduje się działka J. C., w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, ustanowionym uchwałą Rady Miejskiej wS.nr (...)z dnia 29 grudnia 2005 r., przeznaczony jest na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, wolnostojącą lub bliźniaczą, małe hotele, pensjonaty lub ośrodki wypoczynkowe związane z obsługą ruchu turystycznego. Przebiegająca przez grunt wnioskodawcy

linia elektroenergetyczna uniemożliwia zagospodarowanie nieruchomości zgodnie z uznaniem wnioskodawcy. Pomimo, wezwania uczestniczącej w postępowaniu spółki do uregulowania sytuacji prawnej sposobu korzystania z nieruchomości, poprzez ustanowienie służebności przesyłu, (...) S.A.w K.nie podjęła jakichkolwiek działań w tym zakresie. Z tych przyczyn J. C.wniósł o ustanowienie tejże służebności za wynagrodzeniem w kwocie 10 000 zł w postępowaniu sądowym.

(...) S.A.w K.wnosząc o oddalenie wniosku przyznała, że nad nieruchomością wnioskodawcy przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna(...), zasilająca odbiorców z gmin: S., D., L.i K.. W rogu działki powoda posadowiony jest przelotowy słup karatowy nr (...) będący elementem linii wysokiego napięcia, wybudowanej w latach 60 - tych ubiegłego wieku. Uczestniczka zarzuciła, że wobec upływu ponad czterdziestoletniego okresu posiadania ww. urządzeń w dobrej wierze, nabyła już służebności objętą żądaniem wniosku; zatem jest on bezprzedmiotowy. Uzasadniając swoje stanowisko wskazała, że budowa powołanej linii wysokiego napięcia K.-D.miała miejsca w okresie obowiązywania ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, która w art. 35 uprawniała organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe, za zezwoleniem naczelnika gminy, zaś w miastach prezydenta lub naczelnika miasta, do zakładania i przeprowadzania na nieruchomościach m.in. przewodów służących do przesyłu energii elektrycznej, stanowiąc o ograniczeniu w tym zakresie prawa własności zajętej na ten cel nieruchomości. Wobec wyraźnego uprawnienia ustawowego przedsiębiorstwo przesyłowe, korzystało w powołanym zakresie z cudzego gruntu, w dobrej wierze. Jako, że stan ten można opisać jako korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia zlokalizowanego na nieruchomości wnioskodawcy, to w myśli art. 292 k.c. w związku art. 285 k.c. uczestniczka nabyła służebność przesyłu. (...) S.A.w K.wyjaśniła przy tym, że jest następcą prawnym (...) S.A.w W., powstałej w maju 2004 r. z połączenia spółek prawa handlowego, stanowiących własność Skarbu Państwa, m.in. Zakładu (...) S.A.w W., będącej z kolei sukcesorem przekształconego w 1993 r. przedsiębiorstwa państwowego. Odnosząc się do wysokości żadanego za ustanowienie służebności wynagrodzenia uczestniczka postępowania zarzuciła brak udowodnienia jego wysokości.

Wnioskodawca odpowiadając na zarzut zasiedzenia służebności przesyłu wskazał, że przedmiotową nieruchomość nabył w 2000 r. od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa, zaś jednym z poprzedników uczestniczki było przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...). Powoduje to niemożność zaliczenia okresu posiadania z tamtego okresu, bowiem służebność jest prawem na rzeczy cudzej, a przez długi okres posiadaczem służebności i właścicielem był jeden podmiot, tj. Skarb Państwa. Uczestniczka nie wykazała, aby przejęła posiadanie, zwłaszcza w kontekście niemożności wykonywania go przez wspomniane przedsiębiorstwo państwowe, będące jedynie zarządcą operatywnym w imieniu Skarbu Państwa. Nie przedstawiła przy tym żadnego dowodu przeniesienia na jej rzecz posiadania przez Skarb Państwa. W ocenie wnioskodawcy błędne jest wskazywanie na istnienie po stronie uczestniczącej spółki, bądź jej poprzedników, dobrej wiary. Po pierwsze, nie uzasadnienia do przyjęcia, że zakład energetyczny miał podstawy domniemywać istnienie uprawnienia o charakterze służebności przesyłu, skoro dla ustanowienia praw rzeczowych na nieruchomościach wymagano zachowania formy aktu notarialnego, po wtóre, służebność przesyłu wprowadzona została do prawa cywilnego przez ustawodawcę dopiero w 2008 r. Przed tą datą możliwe było jedynie zasiedzenia służebności gruntowej o treści analogicznej do treści obecnie uregulowanej służebności przesyłu, lecz dla przyjęcia jej istnienia po stronie uczestniczki postępowania konieczne byłoby wskazanie poza upływem okresu zasiedzenia, także nieruchomości władnącej i obciążonej. Oddalenia wniosku nie uzasadnia również względ na interes publiczny, wyrażający się w dostępie do energii elektrycznej, bowiem (...) S.A. w K. działa na zasadach komercyjnych, osiągając z dostawy energii znaczące zyski.

W toku postępowania wnioskodawca wskazał, że wynagrodzenie za ustanowienie służebności winno składać się z należności odpowiadającej zapłacie za możliwość korzystania z cudzej rzeczy, powiększonej o wartość szkody, jaką właściciel poniósł w skutek obniżenia wartości samej rzeczy, z powodu istnienia na niej urządzeń przesyłowych ograniczających jej wykorzystanie.

Pomiędzy stronami nie było sporu, że na nieruchomości wnioskodawcy, a ściślej, na jej części tj. działce oznaczonej nr (...)o powierzchni 180 m2 posadowiony jest słup kratowy, na którym podwieszona jest napowietrzna linia energetyczna (...).

Sąd ustalił, ponad to:

Wskazywana przez wnioskodawcę działka gruntu nr (...)stanowi część nieruchomości gruntowej położonej w W.o łącznej powierzchni 2,56 ha, dla której Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą nr (...). Poza działką nr (...)obejmuje ona także działki oznaczone nr (...)o pow. 0,2376 ha i (...)o pow. 2,30 ha, powstałe po podziale uprzednio istniejącej działki nr (...). Podział ten nastąpił w oparciu o decyzję Burmistrza S. z dnia 28 kwietnia 2011 r.

Opisaną nieruchomość J. C. w kupił 9 listopada 2000 r. do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. W akcie notarialnym sporządzonym na okoliczność sprzedaży nieruchomości zawarta jest informacja o istnieniu na tej terenie elektroenergetycznej linii napowietrznej, z 30 m strefą ochronną wzdłuż jej przebiegu.

Dowód:

- odpis księgi wieczystej (k.10-13),
- odpis decyzji Burmistrza S. z 28.04.2011 r. (k.(k.9),
- odpis aktu notarialnego z 9.11.2000 r. (k.14-17),
- odpis wypisu wraz z wyrysem nieruchomości (k.18-20).

Linia energetyczna oznaczona nr (...)przekazana została na majątek zakładu energetycznego w 1968 r.

Dowód:

- odpis wydruku z ewidencji elektronicznej (k.43),
- karta wstępna linii napowietrznej (...)wraz z mapką (k.44-47).

Wezwana przez wnioskodawcę do uregulowania kwestii tytułu prawnego do korzystania z jego nieruchomości w zakresie istniejących na niej urządzeń przesyłowych, uczestniczka postępowania odmówił podjęcia czynności, wskazując na istnienie po jest stronie zasiedzianego prawa służebności przesyłu.

Dowód:

- odpisy pism wnioskodawcy oraz uczestniczki postępowania (k.21-29).

Opiniujący w sprawie biegły z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości J. Ś.potwierdzając obecność na nieruchomości wnioskodawcy, a ściślej, na wskazanej we wniosku jej części, tj. działce oznaczonej nr (...)o powierzchni 180 m2, słupa kratowego, na którym podwieszona jest napowietrzna linia energetyczna(...), uznał, że cała ta działka objęta jest pasem ochronnym służebności, o szerokości 33 m. Na tej podstawie biegły przyjął wielkość powierzchni pasa służebności na 180 m2, zaś powierzchnię części pasa służebności zajętej pod urządzenie naziemne linii (słup kratowy) określił na 9 m2. Przebieg służebności przesyłu na działce (...)biegły zobrazował na mapce stanowiącej zał. nr 1 (k.109 akt). Stosując metodę pośrednią parametryczną uwzględniającą transakcje rynkowe gruntów podobnych bez obciążenia służebnością, modyfikowaną w dalszej części formuły uwzględnieniem obciążenia w pasie objętym oddziaływaniem służebności, biegły określił wartość służebności przesyłu na obszarze działki (...)na kwotę 1 754 zł.

Dowód:

- opinia biegłego (k.83-110, 132-135, 166).

Zgodnie z zaświadczeniem Burmistrza S.należąca do wnioskodawcy działka (...)objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego uchwalonym przez Radę Miejską w S.w dniu 29 grudnia 2005 r. stanowiącym dla niej przeznaczenie podstawowe pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wolnostojącą lub bliźniaczą, przy czym przez działkę tą przechodzi linia wysokiego napięcia posiadająca strefę ochronną, w której obowiązuje zakaz zabudowy w odległości 25 m od osi linii. Za zgodą zarządcy sieci możliwe jest odstępstwo od ustanowionego zakazu zabudowy.

Dowód:

- zaświadczenie Burmistrza S.nr (...) (k.110).

Ze względu na inne toczące się z udziałem (...) S.A. w K. postępowania sądowe na tle służebności przesyłu, Sądowi z urzędu wiadomym jest, że utworzone zarządzeniem Ministra Energetyki z 31 grudnia 1952 r., przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w W., przejęte zostało przez Zakłady (...) we W., na podstawie zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z 25 listopada 1958 r. W wyniku połączenia Zakładów (...) we W. z Zakładami (...) w P., zarządzeniem Ministra Energetyki z 9 czerwca 1976 r., ostatnio wymienione przedsiębiorstwo, przejęło zadania i majątek obu. Przekształcone, zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z 22 kwietnia 1985 r., w przedsiębiorstwo państwowe o nazwie Z. (...) w P., zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z 30 grudnia 1988 r., podzielone zostało na odrębne przedsiębiorstwa, wedle istniejących w jego ramach wcześniej zakładów. W ten sposób, przedmiotowa linia przejęta została do eksploatacji przez przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w W. powołane zarządzeniem Ministra Przemysłu z 16 stycznia 1989 r. Na bazie tego przedsiębiorstwa, aktem przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną z 20 lipca 1993 r., sporządzonym w oparciu o zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 20 lipca 1993 r., utworzono jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, o tej samej nazwie, wpisaną do rejestru handlowego, postanowieniem Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z 1 września 1993 r. Po połączeniu powstałej w ten sposób spółki akcyjnej ze spółką Zakład (...) w J., która ją przejęła, powstała spółka działała pod kolejnymi firmami (...), (...) Grupa (...), EnergiaPro. Od 1 września 2011 r. jako spółka przejmująca, wszelkie prawa i obowiązki istniejącego pierwotnie Zakładu (...) S.A. w W., przejęła (...) SA. w K..

Sąd zważył:

Opisany wyżej stan faktyczny sporu Sąd ustalił w oparciu o przedstawione przez strony dowody w postaci dokumentów, których wiarygodność nie była kwestionowana. Dla potwierdzenia przebiegu urzędzeń przesyłowych oraz ustalenia wartości służebności w obrębie nieruchomości wnioskodawcy, na wskazanej przez niego jej części stanowiącej geodezyjnie wydzieloną działkę nr (...), Sąd posłużył się dowodem opinii biegłego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości J. Ś., którego ustalenia przyjął za własne. Biegły sporządził opinie w sposób rzetelny, wyczerpującą uzasadniając jej wnioski i wyliczenia. Wbrew stanowisku zarówno wnioskodawcy, jak i uczestnika wartość prawa służebności na wskazanej przez J. C.działce wyliczona została prawidłowo. Biegły słusznie uwzględnił (wbrew twierdzeniom uczestniczki postępowania) okoliczność obniżenia wartości nieruchomości w pasie oddziaływania służebności, lecz obniżenie to zawęził do wspomnianego pasa, bez ogólnej oceny ewentualnej zmiany wartości całej nieruchomości (wbrew stanowisku wnioskodawcy), do czego nie było podstaw. W ocenie Sądu z posadowieniem i możliwością korzystania z urzędzeń przesyłowych przez uprawnionego do służebności wiąże się ograniczenie skutkujące obniżeniem wartości rzeczy w pasie służebności, co biegły uwzględnił w opinii, posługując się wypracowanym w metodyce rzeczoznawców wzorem zawierającym ten składnik, lecz nie miał podstaw do uznania, za wnioskodawcą, że szkoda polega na wyłączeniu całej działki z możliwości zabudowy; stąd w zakres wynagrodzenia powinna wchodzić różnica wartości działki użytkowanej jako łąka, z wartością działki pod zabudowę jednorodzinną. Z planu zagospodarowania przestrzennego wynika, że zakaz zabudowy w pasie ochronnym obejmującym szerokość 25 m nie jest bezwzględny i możliwe jest odstępstwo za zgodą zarządcy sieci. Odszkodowanie jakiego domaga się wnioskodawca, stanowiące w jego rozumieniu część wynagrodzenia za ustanowienie służebności, musi być wykazane zgodnie z regułami określonymi przez regulacje prawnorzeczowe dotyczące roszczeń uzupełniających właściciela przeciwko nieuprawnionemu posiadaczowi (art. 224-225 k.c.) oraz ogólnymi przesłankami zakresu odszkodowania z art. 361 k.c. Podzielając pogląd wnioskodawcy, że uszczerbek właściciela związany z pogorszeniem nieruchomości tylko w następstwie zbudowania na niej i eksploatacji urzędzeń elektroenergetycznych jest rekompensowany

świadczeniem, jakie może on uzyskać za obciążenie jego prawa służebnością przesyłu; stąd wynagrodzenie za ustanowienie służebności (art. 3052 k.c.) powinno równoważyć wszelki uszczerbek związany z trwałym obciążeniem nieruchomości, wskazać należy, że owy uszczerbek musi być (jak każda szkoda) wystarczająco sprecyzowany. W okolicznościach sporu brak jest podstaw dla uznania wystąpienia oznaczonej szkody po stronie J. C. w określonej wysokości. Jedynie potencjalne różnice w wartości rynkowej pomiędzy działkami przeznaczonymi np. na cele rolne a pod zabudowę, nie wyczerpują przesłanek powstania odpowiedzialności odszkodowawczej za pogorszenie rzeczy. Wnioskodawca nie powołuje działań jakie planował na wskazanym gruncie, a których nie może podjąć wobec istnienia linii wysokiego napięcia, zwłaszcza w kontekście względnego charakteru zakazu zabudowy zawartego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, potwierdzonego także przez biegłego. Pomija także okoliczność, że działka (...) stanowi jedynie niewielką część nieruchomości, a nie ma podstaw do oceny jej wartości, czy jej pogorszenia w tym względzie. Wątpliwe jest też, aby na działce (...), powstałej, co ma znaczenie, po zakupie nieruchomości przez wnioskodawcę i przez niego wydzielonej, istniała realna możliwość samodzielnej zabudowy, skoro ma ona powierzchnię zaledwie 180 m². Nie można abstrahować także od tego, że wiedzę o istnieniu urządzeń i pasa ochronnego wnioskodawca posiadał już w 2000 r., kiedy zakupił nieruchomość, co zostało ujawnione w sporządzonym przy okazji transakcji akcie notarialnym. Miejscowy plan zagospodarowania uchwalony po tym czasie także wskazuje na linię elektroenergetyczną, nie dopuszczając zabudowy w pasie ochronnym. Trudno w tej sytuacji twierdzić, że część wskazanej przez J. C. nieruchomości tj. działka (...) uzyskała jedynie w wyniku uchwalenia planu zagospodarowania wartość jaką przypisuje się działkom pod zabudowę; skoro w momencie wejścia planu w życie, faktyczne ograniczenie z uwagi na istniejącą infrastrukturę przesyłową od dawna istniało, co więcej, w planie zostało uwidocznione. Mając te wszystkie wątpliwości, z braku powołań i dowodów na wystąpienie szkody, czy pogorszenia rzeczy, twierdzenie zasadzające się jedynie na potencjalnych różnicach w cenach działek o różnym przeznaczeniu w lokalnych planach zagospodarowania przestrzennego, nie stanowi wystarczającej przesłanki dla poszerzenia wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy na zasadach służebności, o wartość ewentualnego roszczenia natury odszkodowawczej.

Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) wprowadziła z dniem 3 sierpnia 2008 r. do polskiego systemu prawnego, obok służebności gruntowych i służebności osobistych, trzeci rodzaj służebności - służebność przesyłu (art. 3051-3054 k.c.). Art. 3051 k.c. stanowi, że nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń. Co nader istotne z punktu widzenia dalszych rozważań, służebność przesyłu przechodzi na nabywcę przedsiębiorstwa lub nabywcę urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., tj. służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych podobnych, a nie należących do części składowych nieruchomości, z uwagi na przypisanie w skład przedsiębiorstwa. Służebność przesyłu jest jednym ze składników przedsiębiorstwa, o których mowa w art. 551 k.c., a zatem przechodzi na nabywcę przedsiębiorstwa, chyba że strony umówiły się inaczej albo gdy przepis szczególny stanowi inaczej (art. 552 k.c.). Ponadto omawiana służebność może również przejść na nabywcę urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. Zarówno w przypadku nabycia przedsiębiorstwa, jak i poszczególnych urządzeń, służebność przesyłu przechodzi na nabywcę, pod warunkiem, że jest on przedsiębiorcą (art. 431 k.c.). Służebność przesyłu jest prawem związanym z urządzeniami będącymi rzeczą ruchomą lub zbiorem rzeczy, co oznacza, że nie może być oddzielnym przedmiotem obrotu. Omawiany przepis jest tego potwierdzeniem, przewidując przejście z mocy prawa służebności przesyłu na rzecz nabywcy przedsiębiorstwa lub urządzeń opisanych w art. 49 § 1 k.c.

Możliwość powstania służebności o treści uregulowanej obecnie służebności przesyłu, polegającej na możliwości korzystania z cudzych gruntów przez przedsiębiorstwa energetyczne w celu dystrybucji energii, wielokrotnie była przedmiotem wypowiedzi orzecznictwa, zarówno w odniesieniu do żądania ustanowienia takowej przez Sąd, w oparciu o stosowany odpowiednio art. 145 kc, jak i w drodze umowy, o ustanowienie służebności gruntowej dla celu określonego w art. 285 § 2 k.c. Nie analizując dokładnie motywów przyjętych rozwiązań, wskazać trzeba, że sama możliwość ustanowienia takowej służebności została zaakceptowana (por. orzeczenia SN z dnia 31 grudnia 1962 r., II CR 10006/62 - OSPiKA 1964, nr 5, poz. 91; z dnia 3 czerwca 1965 r., III CO 34/65 - OSNCP 1966, nr 7-8, poz. 109; z dnia 30 sierpnia 1991 r., III CZP 73/91 - OSN 1992, nr 4, poz. 53; z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02 - Rejent

2003, nr 3, s. 122). Jako, że art. 292 kc dopuszcza wprost zasiedzenie służebności stanowiąc, że służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, możliwe stało się również zasiedzenie służebności przesyłu. Pogląd ten potwierdził Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 13 października 2011 r. V CSK 502/10 (LEX 1096048) uznając, że posiadanie przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń energetycznych oraz cudzej nieruchomości, na której zostały posadowione, jest posiadaniem w rozumieniu art. 352 k.c. i może prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu (art. 292 w zw. z art. 172 k.c.).

Przyjmując nawet, co do zasady możliwość zasiedzenia służebności przesyłu, choć w ocenie Sądu możliwość takowa wydaje się wątpliwa, wobec zgodnego w orzecznictwie i literaturze poglądu, że mamy do czynienia z trzecim rodzajem służebności, rozważyć należy ewentualny wpływ terminu do jej zasiedzenia. Po pierwsze oznaczyć należy moment rozpoczęcia biegu tego terminu oraz jego długość, w związku kryterium rozróżnienia dobrej i złej wiary posiadacza, oczekującego na zasiedzenie prawa.

Termin rozpoczęcia biegu terminu do zasiedzenia nie mógł rozpocząć się przed dniem 1 października 1990 r., bowiem do tego czasu obowiązywał uchylony ustawą z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks Cywilny, art. 177 k.c. wyłączający w ogóle możliwość zasiadywania nieruchomości państwowych. W ocenie Sądu termin do rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia mógł najwcześniej rozpocząć się do chwili prawomocności wpisu powstałej na bazie przedsiębiorstwa państwowego spółki akcyjnej Zakładu (...). Z tą chwilą powstał podmiot zdolny do posiadania na swoją rzecz stanu prowadzącego do zasiedzenia służebności. Wcześniej istniejące przedsiębiorstwa państwowe działały w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa. W prawdzie po dniu 1 lutego 1989 r. przestała obowiązywać zasada jednolitej własności państwowej, lecz także po tej dacie, bez szczególnego aktu przeniesienia posiadania, przedsiębiorstwa państwowe jedynie sprawowały zarząd, powierzonym mu mieniem, nie mając wobec Skarbu Państwa stanowiska posiadacza. Nie istniał więc stan prowadzący do zasiedzenia, bowiem posiadanie przysługiwało właścicielowi.

Posiadanie prowadzące do zasiedzenia możliwe od 21 września 1993 r. (powstania spółki akcyjnej Zakładu (...)) wykonywane było w złej wierze, bowiem cechuje ona tego, kto wie albo wiedzieć powinien, że prawo własności przysługuje nie jemu, lecz innej osobie (por. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 7 października 2010 r. w sprawie IV CSK 152/10, LEX 707912). Dysponująca nim spółka nie miała żadnych podstaw przypuszczać, aby była w jakikolwiek sposób uprawniona do służebności, dla powstania, ale i przeniesienia której, wymagana jest forma aktu notarialnego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91 (OSNCP 1992, z. 4, poz. 48), mającej moc zasady prawnej, nie jest samoistnym posiadaczem w dobrej wierze osoba, która weszła w posiadanie nieruchomości na podstawie umowy mającej na celu przeniesienia własności, zawartej bez zachowania formy aktu notarialnego. (por. też orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1997 r., I CKN 74/97, OSNC 1997, z. 11, poz. 171, czy post. Z dnia 27 kwietnia 2001 r. w sprawie V CKN 219/00, LEX 52414).

Przyjmując zatem, że bieg trzydziestoletniego terminu zasiedzenia, zakreślonego przepisem art. 172 § 2 k.c., na rzecz poprzedników prawnych uczestniczki postępowania, możliwy do zaliczenia do okresu jej posiadania, rozpoczął się najwcześniej 21 września 1993 r. to na dzień złożenia wniosku, jak i orzeczenia w niniejszym postępowaniu jeszcze nie upłynął. Na marginesie wskazać można, że nie upłynął nawet dwudziestoletni termin zarezerwowany dla posiadaczy w dobrej wierze w § 1 powołanego w zdaniu poprzednim przepisu..

Zważywszy, że uczestniczka (...) S.A. w K. jest obecnie właścicielem urządzeń przesyłowych (nie było to kwestia sporną i wynika choćby z domniemania posiadania oraz powołanych wyżej losów prawnych struktury przedsiębiorstwa przesyłowego), to zgodnie z brzmieniem art. 3052 § 2 k.c. według, którego jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu, wniosek w kształcie zgłoszonym przez J. C., co do zasady jest usprawiedliwiony.

Ustanawiając opisaną służebność przesyłu, w kształcie dokładniej określonym przy pomocy biegłego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości J. Ś., na nieruchomości J. C., we wskazanej przez niego części, Sąd zasądził

jednocześnie na rzecz wnioskodawcy wynagrodzenie za obciążenie jego nieruchomości, w wysokości wyliczonego przez ww. biegłego wartości powstałego prawa, tj. 1 754 zł, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, wobec konstytutywnego charakteru orzeczenia, od dnia prawomocności postanowienia.

W oparciu o regulację art. 520 § 2 k.p.c. Sąd zniósł wzajemne koszty postępowania związane z reprezentacją, przy czym w odniesieniu do kosztów przeprowadzonej w toku sprawy opinii biegłego, obciążył nimi uczestniczkę postępowania, na rzecz której orzekł powstanie prawa służebności, poza opiniami uzupełniającymi, które wnioskodawca inicjował, z punktu widzenia zasądzonej wysokości wynagrodzenia, bezzasadnie.